

26 באוקטובר 2023

לכבוד	לכבוד	לכבוד
גב' גלי בהרב-מיארה	מר בצלאל סמוטריץ'	מר יעקב מרגי
היועצת המשפטית לממשלה	שר האוצר	שר הרווחה

שלום רב,

הנדון: פנייה בעניין השפעות מלחמת חרבות ברזל על פליטים ומבקשי המקלט

בשם הארגונים א.ס.ף, ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל, רופאים לזכויות אדם, המוקד לפליטים ולמהגרים, היא"ס, קו לעובד, ו- ARDC אנו פונים אליכם בעניין השפעות מלחמת חרבות ברזל על פליטים ומבקשי המקלט החיים בישראל: כ- 70,000 אזרחי אריתריאה, אוקראינה, סודן ואתיופיה וילדיהם החיים בישראל כדין תחת הגנה קבוצתית מפני הרחקה.

המתקפה הברוטאלית של חמאס בשבת ה- 7.10.2023 נגד אזרחים חפים מפשע והמלחמה שפרצה בעקבותיה לא הבדילו בין אוכלוסיות וגם בקרב הפליטים ומבקשי המקלט יש הרוגים, נפגעים ונעדרים. יש גם קהילות פליטים ומבקשי מקלט שחיות באזורי הלחימה, בשדרות, באשקלון ועוד. קהילות אלה מתמודדות עם טראומה ועוני ולרוב שוכרות דירות באזורים מוחלשים, בדירות ישנות ובתנאי מחייה מורכבים (דירות קטנות וצפופות אשר לעיתים שוכנים בה בנוסף לתא המשפחתי זירי משנה נוספים). רבים מהפליטים ומבקשי המקלט שאנו נמצאים אתם בקשר מאז פרוץ המלחמה מצביעים על כך שבסביבת מגוריהם אין מרחב מוגן הנגיש להם, לרבות מי שמתגוררים באשקלון.

פליטים ומבקשי מקלט רבים איבדו את מקומות העבודה שלהם במסעדות, קניונים ומקומות אחרים, ואין להם רשת ביטחון ממסדית להישען עליה משום שהם אינם זכאים לקצבאות ביטוח לאומי (לרבות דמי אבטלה וקצבת הבטחת הכנסה), ביטוח בריאות ממלכתי ומרבית שירותי הרווחה. עבורם, אובדן מקום העבודה משמעו לא רק היעדר פרנסה אלא גם אובדן ביטוח הבריאות שמעסיקים מחויבים לבטח בו עובדים חסרי מעמד תושב.

בחלוף שלושה שבועות אל תוך המלחמה, אנחנו מקבלים עוד ועוד פניות של פליטים ומבקשי מקלט המעידות על כך שהמצוקה הכלכלית גוברת ככל שהמשק ומערכת החינוך אינם פועלים כסדרם והם אינם יכולים לעבוד: פונים מכל הקהילות מבקשים סיוע ברכישת מזון ומוצרי יסוד, לרבות חיתולים ופורמולת חלב לתינוקות. רבים מבקשים סיוע כלכלי כדי שיוכלו לעמוד בתשלום שכר הדירה החודשי ומביעים מצוקה רבה מהודעות משכירים על כוונתם לפנותם מהדירות עם ילדיהם אם לא יעמדו בתשלומים. הפניות המתרבות והמצוקה הגוברת מגבירות את החשש כי ללא סיוע קהילות הפליטים ומבקשי המקלט ייקלעו בקרוב למשבר הומניטרי חמור, כפי שקרה בתקופת הקורונה.

בהקשר זה ראוי להזכיר כי על פי סקר שנערך על ידי אגף התזונה במשרד הבריאות בשיתוף עיריית ת"א: מסיל"ה ותוכנית "בתיאבון" בין מאי לדצמבר 2020 בקרב חסרי מעמד בדרום תל אביב, 85% מהנשאלים סבלו מאי-ביטחון תזונתי בתקופה זו של משבר הקורונה. יש להניח שבחלוף הזמן פחת שיעור אי-הביטחון התזונתי בקרב הפליטים ומבקשי המקלט אך הפער בין שיעור אי-הביטחון התזונתי בקרב אוכלוסייה זו ובין שיעור באוכלוסייה הכללית (כ- 21%) עדיין גדול, וככל שחזרת המשק לשגרת העבודה תתעכב הוא צפוי לגדול.

נוכח האמור, אנו קוראים לכם לכלול את אוכלוסיית הפליטים ומבקשי המקלט (זרים שאינם בני הרחקה) בכל תוכנית חירום כלכלית שתתקבל לסיוע לשכירים שאינם יכולים כרגע לעבוד, בין אם משום שהמעסיק

סגר את בית העסק בגלל המלחמה, בין אם משום שהוצאו לחל"ת או פוטרו בגלל המצב ובין אם משום שמערכת החינוך עדיין מושבתת ברוב ימי הלימודים והורים לילדים קטנים אינם יכולים לצאת לעבוד. כמו כן, אנו קוראים להסדיר את שירותי הבריאות לפליטים כדי לאפשר נגישות לטיפול רפואי ללא תלות במצב תעסוקתי.

אנו ערים לכך שהחברה הישראלית כולה נמצאת במשבר קשה, אחד הקשים שידענו, ושהמשלה נדרשת להתגייס לסייע לכל חלקי החברה. ואולם, המלחמה לא מבחינה בין שכבות האוכלוסייה ובין הקהילות השונות החיות בקרבנו, כפי שעולה גם מההתגייסות המידית של פליטים לטובת המאמץ המלחמתי-אזרחי לאספקת מזון, ביגוד ועוד לנפגעים. בראש וראשונה מוטלת החובה לדאוג לחלשים ולעניים ביותר, שהמלחמה וההאטה בפעילות המשק עלולות להעמידם במחסור של הצרכים הבסיסיים ביותר, לרבות בסכנת רעב של ממש. לצערנו, בשל ההתדרדרות המהירה במשק, פליטים ומבקשי מקלט רבים ימצאו עצמם בקרוב מאוד במצב זה.

נודה על התייחסותכם הדחופה לפנייה זו.

בכבוד רב,

עו"ד אורלי לוינזון-סלע א.ס.א. – ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל	ינאי קרנצ'ר רופאים לזכויות אדם	עו"ד אלעד כהנא קו לעובד
ענת הרמן-אהרוני המוקד לפליטים ולמהגרים	עו"ד נמרוד אביגאל היא"ס ישראל	אור מור-יוסף ARDC - African Refugee Development Center

העתק: מר אוריאל בוסו, שר הבריאות